

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejemano
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto IX.

V Celovcu 10. oktobra 1890.

Štev. 19.

Shod slovenskih poslancev v Ljubljani.

Dné 2. oktobra se je zbralo v Ljubljani 51 slovenskih in istrsko-hrvatskih državnih in deželnih poslancev, da se dogovorijo o nadaljnjem skupnem postopanju v korist slovenskega naroda. Storili so sledeče sklepe:

I. „Slovenski in istrsko-hrvatski državni in deželni poslanci, neomahljivo stoječ na temelju svojih národnih in državnih pravic, izjavljajo, da bodo v državnem in deželnih zborih skupno delovali, ter uporabljali vse svoje moči v to svrhu, da se odstranijo krivice, ki se godé slovenskemu in hrvatskemu národu.“

II. Iz člena XIX. temeljnih zakonov od dné 21. decembra 1867, št. 142 drž. zak., izhaja pravica zahtevati: „Da uradi vsake vrste slovenskemu prebivalstvu v slovenskih pokrajinah izključno slovensko poslujejo, in se zahteva v ta namen:

a) da vlada imenuje za urade v slovenskih pokrajinah uradnike v govoru in pismu slovenščine popolnoma zmožne, katero znanje imajo dokazati pred redno komisijo višje sodnije, oziroma namestništva;

b) da vlada tudi sama čuva nad tem, da se oblastva v poslovanju s slovenskim prebivalstvom v resnici slovenščine poslužujejo. Ravno isto se zahteva gledé uradov za hrvatski jezik v Istri. V pospeševanje in olajšanje tega se zahteva, da se napravi oddelek štajerskega namestništva za spodnji Štajer po vzgledu onega za južno Tirolsko; da se ustanovi v Ljubljani višja deželna sodnija za slovenske in istrske pokrajine; da se ustanovi v Ljubljani pravniška akademija z vsemi pravicami vseučiliških fakultet in popolno enakovažnostjo (pariteto) slovenskega in hrvatskega učnega jezika.“

III. Opiraje se na ravno isti člen temeljnih zakonov je gledé šolstva zahtevati:

a) „da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske oziroma hrvatske mladine, povsod uredi na podlagi verskega izpovedanja in izključno z maternim učnim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osebje pridobi s primerno ureditvijo dotičnih učiteljskih ter da se šolsko nadzorstvo, deželno kakor okrajno, izroča le nadzornikom, ki so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni. Ravno isto velja gledé obrtnih šol, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa naj tako preustroji, da se bo nekoliko predmetov poučevalo tudi v slovenskem jeziku;

b) da se na novo oživetvori gimnazija v Kranju in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravijo slovenske vzporednice poleg mariborske tudi na gimnazijah v Celju, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvori gimnazija v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom, ali pa da se vsaj napravijo hrvatske paralelke na državni gimnaziji v Pulju. Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, oziroma paralelk, naj se izroča takim ravnateljem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi;

c) deželni šolski svet v Gradcu in Celovcu naj se razdeli v dva oddelka, slovenskega in nemškega;

d) pravica absolviranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre, obiskovati vseučilišče v Zagrebu, naj se raztegne tudi na mladenče iz Tržaškega, Goriškega, Kranjskega, Štajerskega in Koroškega.“

IV. Četrta točka dnevnega reda je bilo časopisje, o katerem je poročal poslanec g. Ivan Hribar in sklenila se je naslednja resolucija:

„Zbrani slovenski in istrsko-hrvatski poslanci spoznavajo za potrebno, da se preustroji stvarno postopanje v tiskovnih zadevah in obdã garancijami, da njegova uporaba ne bode, kakor je bila doslej, pogubna svobodnemu tisku v obče ter slovenskemu in hrvatskemu posebej.“

Tako so si naši poslanci dali sami vodilo ali kažipot, kteremu hočejo složno slediti. Preverjeni smo, da se bodo na vso moč potrudili, da dosežejo te lepe in koristne reči, ktere so za potrebne spoznali. Ti sklepi sicer ne obsegajo vseh naših želj na političnem polju, vendar pa pomenijo velik korak naprej, ako bi se uresničile. Pred vsem je potrebna Božja pomoč, potem pa edinost in odločnost. Nesloga vse pokvari; prerahlo in boječje postopanje pa vzbuja le pomilovanje, a ne najde usmiljenja.

Ne prositi, ampak moško in odločno terjati moramo to, kar nam gre. Potem se bodo učili nasprotniki nas spoštovati in bodo naše besede v pošteb jemali.

Zmaga ravnopravnosti.

„Slovenskemu Národu“ se piše iz Celovca dné 26. septembra t. l. naslednje:

Kakor znano, je po postavi vsako politično društvo zavezano v treh dneh naznaniti vsakega na

ново pristopivšega uda politični oblasti I. instance. Tako je delalo tudi novo ustanovljeno naše „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“, za katero je prva politična instanca Celovski magistrat. Ker ima društvo namen, braniti narodne pravice koroških Slovencev, razumelo se je samo po sebi, da je magistratu dopisovalo v slovenskem jeziku. — Mestni magistrat je nekaj časa te slovenske dopise vsprejemal, ko se je pa podal dosedanji ravnatelj magistratnega urada g. Bratuš, ki je bil kot rojen Kranjec zmožen tudi slovenskega jezika, v stalni pokoj, se je pa isti v svoji zadregi naenkrat premislil in doposlal društvu odlok v nemškem jeziku, ki se glasi v slovenski prestavi:

„Št. 6671.

Slavnemu vodstvu „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, v roke gosp. podpredsedniku Vekoslavu Legatu v Celovcu.

Slavnemu društvu se je do sedaj poljubilo (!), magistratu samo v slovenščini dopisovati. Ker je pa uradni jezik Celovškega magistrata kot politične oblasti I. instance nemški in ni nobene postavne naredbe, po kateri bi moral vsprejemati tudi slovenske uloge, naprosi se slavno vodstvo, naj takim dopisom v prihodnje priloži tudi nemško prestavo.

Ako bi se slavno vodstvo čutilo po tej odredbi obteženo, stoji mu v štirih tednih pri tukajšnjem uradu odprt priziv na visoko c. kr. deželno vlado.

Mestni magistrat v Celovcu, 3. junija 1890.

Župan: F. Erwein l. r.“

Umevno je, da naše slovensko politično društvo s tako odredbo ni moglo biti zadovoljno. Naprosilo je torej g. dr. Jurija Hrašovca v Celju, naj mu napravi priziv. Ta rodoljubni odvetnik je bil takoj pripravljen brezplačno prevzeti vse pisarije pri tej politični pravdi, za kar mu bodi izrečena na tem mestu očitna zahvala.

Uložila se je torej sledeča pritožba:

„Slavni mestni magistrat!

Proti odloku od 3. junija 1890, št. 6671, se pritožuje podpisano predsedništvo političnega društva tako-le:

Slavni magistrat zahteva od nas, da bi mi zaradi njega uradovali nemško ali vsaj svojim slovenskim ulogam prilagali nemško prestavo.

K temu nas pa nima pravice siliti. Razsoden človek ne bode dvomil, da morajo n. pr. sodišča in vsa politična oblastva, ki se nahajajo v Celovcu, vsprejemati slovenske uloge, mestni magistrat pa je v Celovcu politična oblast I. instance, in za njega ni drugih postav, nego za cesarske urade. Ako morajo druga oblastva razumeti drugi deželni jezik, čudno bi bilo, da to ne bi veljalo tudi za Celovsko mesto.

V Celovcu samem in v celi okolici prebivajo Slovenci v večjem ali manjšem številu; — cela tretjina prebivalcev koroške dežele je slovenska in Celovec je glavno mesto te dvojezične dežele, pa vendar ne bi smelo slovensko društvo slovensko uradovati in dopisovati mestnemu magistratu?

Mi imamo celó pravico, zahtevati slovenski odgovor na svoje slovenske uloge ter se ob enem pritožujemo zaradi tega, ker se to do sedaj ni zgodilo.

Ta odlok bife tako v obraz jasni postavi in najpreprostejšim pojmom jezikovne ravnopravnosti, da bi bilo odveč, še dalje utemeljevati našo pritožbo. Mi odjenjali ne bomo, predno ne bo — ako je treba — državno sodišče izreklo svojega prepričanja, ker se ne damo siliti, storiti nekaj, kar se po postavi od nas tirjati ne more.

Zatorej prosimo:

Slavni mestni magistrat blagovoli naj, to pritožbo predložiti visoki c. kr. deželni vladi v Celovcu, ki naj izvoli kot nepostaven uničiti odlok mestnega magistrata z dné 3. junija 1890, št. 6671, ter istemu ukazati, da mora za naprej reševati naše slovenske uloge v slovenskem jeziku.

V Celovcu, dné 13. junija.

V imenu katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem:

Vekoslav Legat l. r.,
podpredsednik.

Na to pritožbo je c. kr. deželna vlada odgovorila z odlokom od 13. julija 1890, št. 1032 preds. Odlok je dostavila mestnemu magistratu, ki ga je društvu naznanil dné 17. julija, št. 9548, ter se glasi:

„Proti našemu odloku od 3. julija t. l., št. 6671, s katerim se je vodstvo „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ naprosilo, naj svojim ulogam na mestni magistrat priloži nemško prestavo, se je imenovano društveno vodstvo pritožilo pri c. kr. deželni vladi in prosilo, naj se zgoraj omenjeni odlok razveljavi in mestnemu magistratu naroči, da na slovenske uloge imenovanega društva odgovarja v slovenskem jeziku.

Tej pritožbi in v njej izraženi želji c. kr. deželna vlada ne more ugoditi, ker ni nobenega ukaza, po katerem bi moral Celovski mestni magistrat čisto slovenske uloge vsprejemati in v slovenščini reševati, in ker je uradni jezik pri Celovškem magistratu od nekdaj nemški, kar se opira na okoliščino, da je uradno ljudsko število od leta 1880. naštel v Celovcu med 18.747 prebivalci 17.119 nemško, 629 slovensko in 83 drugače govorečih.

Proti tej razsodbi je v štirih tednih po dnevu dostavljenja odprt priziv na visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev.“

Društvo pa se s tem odlokom ni dalo preplasi in je uložilo priziv na ministerstvo dné 5. avgusta 1890.

Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev je potem z odlokom od dné 9. sept. 1890, št. 17919, odgovorilo tako-le:

„Ko je »Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« Celovškemu magistratu doposlalo slovensko ulogo, je ta magistrat z odlokom od 3. junija 1890, št. 6671, od omenjenega društva zahteval, naj takim ulogam vprihodnje priloži nemško prestavo.

V prizivu na c. kr. deželno vlado stavilo je društvo dvojno terjatev, namreč, naj se magistratov odlok razveljavi, in naj se istemu zakaže, da bode na slovenske društvene uloge v slovenskem jeziku odgovarjal.

Z odlokom od 13. julija t. l., št. 1032 preds., je c. kr. deželna vlada ta priziv in v njem izrečene želje odbila, društvo pa je proti tej razsodbi napravilo pritožbo na ministerstvo.

Ministerstvo notranjih zadev ustreza prizivu, uradno razveljavlja razsodbo c. kr. deželne vlade gledé rešitve slovenskih ulog omenjenega društva od strani Celovškega magistrata, ker to vprašanje ni omenjeno v prvotnem magistratovem odloku od 3. junija t. l., št. 6671, torej tudi ni spadalo v priziv, ki se je proti temu odloku uložil, in torej ni smelo v razsodbo priti. Terjatev omenjenega slovenskega društva ni bila kaka jezikovna prememba tistega magistratnega odloka od 3. junija t. l., št. 6671, ki se je društvu doposlal v nemškem jeziku, ampak društvo je skušalo le od c. kr. deželne vlade dobiti načelno razsodbo gledé takega vprašanja, za katero v tem slučaju ni bilo povoda.*)

Gledé poziva do društva, naj svojim slovenskim ulogam vprihodnje prilaga nemško prestavo, ustreza ministerstvo notranjih zadev prizivu društva ter razveljavi tudi ta del odloka in izreka po členu 16. postave od 5. marca 1862, drž. zak. št. 18, da se je po omenjenem odloku Celovškega magistrata prekršil člen XIX. drž. osn. postav od 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, ker je slovenščina v deželi navaden jezik v vojvodini Koroški in tudi v glavnem mestu Celovcu, kjer se ga po zadnjem ljudskem števljenju poslužuje več ko 3,5% domačega prebivalstva, torej je po omenjenem členu Celovski mestni magistrat (kot politična oblast I. instance) **dolžan**, slovenske uloge brez ugovora in stvarno reševati.“

Tako smo torej zmagali v vprašanju, za nas jako važnem! Celovski magistrat mora odselej vsprejemati slovenske uloge od vsakega posameznika ali pojedinega slovenskega društva, katero je že v življenju ali se bode še kdaj tukaj ustanovilo. Magistratu je sicer še odprt priziv od upravnega sodišča, pa težko, da bi isto moglo drugače soditi, ko ministerstvo, čegar pravni dokazi v tej zadevi se nam zdijo neovrgljivi.

V Celovškem mestnem zboru so v torek dné 23. septembra v nemštvo zagrizeni in zajedeni mestni očetje zelo ropotali in se jezili zoper ta odlok. Predlagalo se je, naj se napravi priziv na upravno sodišče, kar se bode tudi gotovo storilo. Za sedaj je stvar izročena pravnemu odseku.

Pri tej debati so se čule čudne besede. Eden (dr. Hibler) je rekel, da se v Celovcu le nemško govori in da so Celovski Slovenci vsi le prihranjeni Kranjci. Zopet drugi (nekdanji župan Fr. Erwein) je trdil, da v Celovcu ni nobenega Slovence, ki bi bil tukaj rojen.**)

Resnica pa je ta: Kranjcev je prav malo, vsaj stanovitno tukaj bivajoči se lahko seštejejo.

*) Da se ta stavek razume, moramo omeniti, da v prvotnem magistratovem odloku ni bilo govora o tem, kako naj se na slovenske uloge odgovarja, ampak samo o tem, da je treba slovenskim ulogam priložiti nemško prestavo.

**) Ali ni ta čudna trditev največja abotnost?

Opombe pis.

Toliko več pa je koroških Slovencev, skoro bi rekel, da tretjina vseh Celovških prebivalcev! Na prvi mah se to ne zapazi, ker vsi tudi nemški znajo in tudi navadno nemški govoré. Kdor je pa dalje časa tukaj in ljudi izprašuje: „kje ste doma?“ — „od kod je bil vaš oče?“ — bode kmalu spoznal, da ima večidel z ljudmi slovenskega pokoljenja opraviti, bodi si da še znajo slovenski, ali le malo, ali pa nič več.

Kar se pa tiče druge trditve, da v Celovcu rojeni vsi nemški govorijo, je večinoma žalibog resnična! Koroški Slovenci so bili do zdaj, žal, tako mlačni gledé svoje národnosti, da so se v Celovcu največ poženili z Nemkami in potem izrezjali same nemške otroke, ki se bodo nekdanj večinoma odlikovali kot poturice. Ni zadosti, da je v šoli in na ulici vse nemško, so še roditelji sami tako abotni, da z otroci nalašč nočejo slovenski govoriti, ker se sramujejo svojega materinega jezika in ker je bil Slovenec doslej zaničevan; oni hočejo od svojih otrok izprati ta madež! To je pač žalostna zapuščina iz tužnih časov naše sramote in našega ponižanja!

Upajmo, da ne bode vedno takó in da se bodo s časom tudi v Celovcu spametovali sedanji ter naselili še drugi zavedni Slovenci, ki bodo svojo deco izrezjali v slovenskem jeziku in slovenskem duhu. Potem bomo začeli skrbeti tudi za slovenske šole. Za sedaj so pa razmere res žalostne.

Vendar ta okoliščina, da se v Celovcu potujči skoro ves slovenski zarod, ne daje magistratu še dovoljenja, prezirati in ob národne pravice pripraviti tistih Slovencev, ki sicer niso v Celovcu rojeni, pa vendar tukaj davke in doklade plačujejo. Gledé političnih pravic naša ustava ne dela nobenega razločka med onim, ki je v kakem kraju domačin, in med onim, ki je drugje doma in pristojen, pa tukaj davke plačuje. Naj bodem doma, kjer hočem, če pa v Celovcu od svoje hiše ali obrtnije ali službe plačujem davke, imam tukaj volilno pravico za državni, deželni in mestni zbor, kakor rojen Celovečan; — imam pa dalje tudi pravico, pritoževati se zoper krivice, ki se mi delajo, in smem po postavni poti zahtevati, da se ustreže zakonu, ki govori tako dobro za mene kot avstrijskega državljana, kakor za vsakega posamičnega rojenega Celovečana.

Po jednaki meri se morajo meriti tudi národne pravice glede materinega jezika. Ako se Slovenec iz Rožne ali Ziljske doline preseli v Celovec, s tem nikakor še ni izgubil svojih národnih pravic, ker Koroška ni povsem nemška dežela in Celovec tudi ne nemško mesto. Tukaj veljata oba jezika tako za tiste, ki so tukaj, kakor tudi za tiste, ki so kje drugej rojeni. — Kakošen hrušč bi nastal po nemških listih, ako bi n. pr. Ljubljanski magistrat ne hotel vsprejemati nemških dopisov od tamošnjih nemških Korošcev, katerih se ondi mnogo nahaja in se jim tam bolje godi, nego bi se jim godilo v njihovi domovini, ali sploh od drugih Nemcev! In vendar ima nemštvo na Kranjskem manj stvarne pravice do národnega žitja, nego slovenstvo na Koroškem, ki je prvotno prebivalstvo te dežele, ter še sedaj poseduje nje največji del, ker moramo po krvi tudi one nesrečne brate med Slovane šteti, ki so še pred sto ali več leti slo-

vensko govorili in čutili, pa se jim je pozneje narodna zavest s kruto silo iztepla iz srca ter se jim je nemška beseda usilila, in sicer na tak način, kakor se nam skuša usiljevati tudi še dandanes, hvala Bogu, z manjim uspehom, ker narod naš postaja čim dalje bolj tvrd, jeklen in neizprosni, torej povsem zaveden in neustrašljiv.

Prišel je čas za narodno delo in naša dolžnost je torej, da se potegujemo in borimo povsod in pri vsakej priliki za svoje narodne pravice, ker brez boja ni zmage! Mnogo smo izgubili; branimo sedaj vsaj to, kar še imamo! Ne udajmo se, da ne postanemo podlaga tujčevi peti!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Koliko nepotrebne jeze!) Nemška klika v Celovcu je vsa razkačena nad tem, da je minister Taaffe ukazal Celovškemu magistratu, da mora sprejemati tudi slovensko pisane uloge in da se jih ne sme braniti. Že dvakrat so zavolj tega ropotali v mestnem zboru, njih list „Freie Stimmen“ pa bruha kar ogenj in žveplo. Vsi imajo iste neresnične fraze v ustih: da je Celovec čisto nemško mesto, da se le privandrani Kranjci potegujejo za slovenščino itd. Ko bi Celovec res čisto nemški bil, vendar zavolj tega slovensko politično društvo ni primorano, nemško uradovati in dopisovati, ker društvo ni ustanovljeno samo za Celovec, ampak za vse koroške Slovence. S Celovskim magistratom bi društvo nič opraviti ne imelo, ko bi ne bil politična oblast prve instance. Te pravice nima vsako mesto; če je pa Celovski magistrat dobil to pravico od države, da sme sam oskrbovati opravila politične oblasti, potem je prevzel tudi vse dolžnosti takih oblastnj. Če se toraj druge oblastnije ne branijo sprejemati slovenskih ulog, se tudi magistrat ne sme braniti. Sicer pa še res ni, da je Celovec čisto nemško mesto. Še pri ljudskem štetju, kjer so vsacega, kjer je bilo le količjak mogoče, zapisali za Nemca, našli so 629 Slovencev. V resnici pa jih je desetkrat toliko ali pa še več. Če prav nemščina prevladuje, vendar se v vsaki hiši sliši slovenska govorica. Tudi ni res, da smo mi hoteli z nemškimi dopisi magistrat dražiti in izzivati. Naše društvo je ustanovljeno za to, da brani pravice slovenskega jezika; kaj bi ljudje rekli, ko bi društvo samo brambo teh pravic zanemarjalo in nemško uradovalo!? Mi smo preverjeni, da to Slovincem na vse strani škoduje, ako se njih beseda preganja iz šol in pisarn, zato se trudimo, slovenski besedi prostor narediti v javnem življenju, v šolah in uradih. Za to imamo pravico v postavah, to se nam tudi potrebno zdi, poganjamo se toraj za slovenščino iz dobrega, pravičnega namena, ne pa, da bi koga dražiti hoteli. Laž je, da se za to poganjajo samo privandrani Kranjci. Politično slovensko društvo šteje okoli 300 udov, pa med njimi prav malo Kranjcev, večidel so družniki koroški Slovinci. V odboru je en sam Kranjec. Prašamo gospode nemške stranke le to: Ali med vami in v odborih vaših društev ni nobenega takega, ki ni rojen Korošec? Mi nismo „nesramni“, kakor piše vaš organ, pa vi ste nesramni, ki imate med seboj Tirolce, Pince, Štajerce, Avstrijance, Pruse, Čehe in tudi

Kranjce, pa hočete nam prepovedati, da v naših društvih ne sme biti nobeden, ki ni rojen Korošec! Kdo pa je slovensko deželo razcepil, če ne Nemci, zdaj nam pa hočejo prepovedati, prekoračiti te umetno izmišljene meje! Zares, predrznost tega rodú presega že vse! Liberalni list hoče posebno ščuvati proti podpredsedniku našega slovenskega političnega društva in pravi, da uživa koroško „gostoljubnost“ in „koroški kruh“. To pa ni res, kajti on si služi svoj denar od Slovencev. Boljši bi bilo, ko bi ta list povedal, koliko je nemških ljudi, ki jejo slovenski kruh, pa vendar slovenščino preganjajo. Takih ni treba daleč iskati, jih imamo na Koroškem in tudi v Celovcu dovolj! Zelo se listič boji, ko bi bil magistrat primoran, držati si slovenskega uradnika ali tolmača, to bi se mu zdela velika „potrata“. Celovski magistrat ima pa mnogo s Slovenci opraviti, in nam se zdi, da bi ne bila nobena taka nesreča, če bi eden iz uradnikov slovensko znati moral. Ker nam je znano, da se pri magistratu sprejemajo uloge bodisi v katerem koli drugem, v Avstriji navadnem jeziku, bomo tudi mi neprestano tirjali, da se priznajo našemu slovenskemu jeziku enake pravice.

Iz Celovca. (Ljudsko štetje.) Konec tega leta bo spet splošno štetje po celem našem cesarstvu. Zapisali bodo hiše, ljudi, živino itd. Koliko je moških, koliko žensk; koliko samcev, koliko poročenih; koliko katoličanov, koliko luterancev itd. Zapisali pa bodo tudi in šteli, koliko je Slovencev in koliko Nemcev, Lahov, Madjarov itd. Od vsega številenja je to v političnem oziru najbolj imenitno. Spisali smo o tej zadevi že članek v „Miru“ št. 16. in prosimo vse naše bralce, naj ga še enkrat preberejo. Prosimo vas pa še, dragi Slovenci, ne dajte se premotiti, da bi se zapisali za Nemce, kajti to bo le vaša škoda. Ko bi nasprotniki ne imeli dobička od tega, bi vam toliko ne prigovarjali. Njih dobiček pa je ta: če se veliko Slovencev zapiše za Nemce, potem bo število Slovencev pičlo in zmirom manjše, nemški liberalci pa bodo rekli: „Glejte, Slovencev že skoraj nič več ni, vsako leto jih je manj; zato ni škoda, če se tudi slovenska beseda na stran potisne in zatire, saj je bo itak kmalu konec. Ni treba slovenskih šol in slovenskih uradnikov: naj bodo le Nemci, naši otroci, uradniki, če prav nič slovensko ne znajo, saj Slovenci že vsi nemško znajo; Slovinci pa, kar jih je še, naj orjejo in kopljejo, oni niso za boljše službe, tiste so le za Nemce.“ Ako pa Slovenci trdni ostanejo, se ne dajo premotiti in se v velikem številu zapišejo za Slovence, potem porečejo visoki gospodje na Dunaju: „Glejte, na Koroškem je vendar več Slovencev, kakor smo mislili; treba bo vendar se na nje ozirati in jim pošiljati slovenske uradnike, kateri zamorejo z ljudmi govoriti.“ Tako bo marsikteri slovenski sin prišel do boljšega kruha. Ne dajte se torej preslepiti, če vam porečejo: „Saj je vse eno, ali se kdo zapiše za Nemca ali Slovenca.“ Verujte nam, da ni vse eno. Tudi vam porečejo: „Saj se ne prša, ali je kdo Slovenec ali Nemec, ampak prša se le, ali nemško ali slovensko govori. Kdor nemško zna, se sme in se mora (!) tedaj za Nemca zapisati.“ Vprašanje je res tako čudno stavljeno, da se zamore človek, ki zna oba jezika, zapisati kakor hoče, za Nemca ali pa za Slovenca. Toda premislite, da

vas je mati najprej slovensko učila; če prav v mestu nemško govorite, vendar je vaš pravi občevalni jezik slovenski, kajti po slovensko govorite s starši, otroci, brati in sestrami, s celo žlahto in s posli. Vaša dolžnost je tedaj, da se zapišete za Slovence! Rodoljubi, pazite na to in poučujte ljudi!

Iz Pliberške okolice. (Cesarska slavnost in Pliberčani.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico sklenila je, na dan 5. oktobra t. l. v Pliberci prirediti slavnost na čast godu svetlega cesarja. Kdo bi si bil mislil, da nam zagrizeni Pliberški nemškutarji še cesarjevega godu ne bodo pustili mirno praznovati?! Letali so namreč že nekaj dnij prej okrog, kakor sršeni, in vse oštirje odgovarjali, naj nam ne prepuščajo svojih prostorov! Pri „zlatem levu“, kjer bi se bila imela slavnost vršiti, se je pa tudi našla v zadnjem hipu zapreka: Na novo se naselivša krčmarica ima sicer patent, ki je že od prej pri hiši, in naznanila je pred časom mestni občini Pliberški, da bode ondi oštirsko obrt nadaljevala ter začela točiti po stari navadi vino in pivo, ob jednem pa je prosila za dovoljenje že pred tedni, katerega ji pa zagrizeni mestni očetje Pliberški do včeraj niso oskrbeli. Županstvo jej tedaj ni dovolilo točiti ter bila je tako primorana, velikemu številu Slovencev, ki so prišli k slavnosti in ki bi jej bili pri tej priliki gotovo donesli par desetakov dobička, vrata pred nosom zapreti. Slavnostni odbor moramo pa grajati, da se ni zastran prostorov že prej trdno zagotovil. Šli smo tedaj v gostilno h „kroni“ se malo okrepčat, pozneje pa smo se podali na občo željo še v gostilno k Hermanu, kjer je bilo zbrano veliko število Slovencev z vrlimi Šmihelskimi pevkami in pevci. Tu se je sedaj pričela prav živahna veselica. Zapela je cesarska himna in vrstilo se je potem več govorov in navdušenih napitnic na svetlega cesarja. Na ulici stražili so pa žandarji, ker je bilo vse mestno prebivalstvo nahujskano in razburjeno proti nam. Slovencem, ki so mirno dohajali v mesto, so se Pliberški „kulturträgerji“ porogljivo posmehovali, požarni bramborci so pa menda nalašč vajo napravili, da so imeli priložnost, lomastiti se tam okoli, kjer so bili Slovenci zbrani. Pliberška gospoda bolje in nižje vrste nam je na vse mogoče načine kazala svoje sovraštvo. Da nismo dali Pliberčanom povoda do kakega tepeža, smo iz Pliberka kmalu odrinili v prijazni, narodni Šmihel, kjer smo se brez ovire razveseljevali še pozno v noč. Med našimi kmeti pa je nastala sedaj velika jeza nad odljudnim obnašanjem Pliberčanov. Dogovoriti se hočejo, da ne bodo hodili več v Pliberk kupovat, če tudi bi morali drugje dražje plačevati. Pliberk večjidel od Slovencev živi in vendar kaže tako sovraštvo do njih! Ni sicer veliko takih prenapetnežev, pa neka nemškutarska klika ima oblast v rokah in njej se morajo tudi drugi pokoriti, zato bodo pa tudi z dolžnimi vred trpeli, če kmetje mestu hrbet obrnejo. Za danes smo to le na kratko omenili, da naše ljudstvo izve, da na Koroškem sedaj kmalu Slovenci še svojemu vladarju na čast ne bodo smeli prirejati slavnostij, ker strast Nemcev jim hoče to zabranjevati. Kaj tacega, seveda, sme le ta izvoljeni narod prouzročiti, ker vé, da se mu posebno tu pri nas na Koroškem ne bode zakrivil niti jeden las. Prihodnjč pa bomo o tej zadevi še obširneje

govorili ter našim Slovencem še marsikaj povedali, kar jih bode gotovo zanimalo. Našim rojakom pa pravimo: zapomnite si dobro 5. dan oktobra in Pliberških rogoviležev se izogibajte pri vsakej priliki, posebno pa takrat, kadar bi jim imeli nositi vaše težko prislužene krajcarje, s kterimi bi se oni mastili, vas pa za vašo naklonjenost z biči nabijali. Svoji k svojim!

Iz Tinjan. (Pritožbe brez konca in kraja.) Kamor se človek obrne, čuje ljudi tožiti in vidi jih z glavami majati; kajti prišli so časi, ki se ne dopadejo ne starim ne mladim. Tožijo pa o različnih stvareh: Da pravnost propada; čedno in pošteno, zmerno in pobožno življenje ni več v časti; nasprotno pa se širi razuzdanost, zapravljalnost, ponočevanje, pa še hujše reči: tatvine in ropi, umori in samoumori. Mnogo vlačugarjev se klati po deželi, ki povsod desetino pobirajo in ljudi nadlegujejo. Tožijo pa tudi čez previsoke davke in doklade, čez pomanjkanje denarja. Tožijo, da so posli zmirom dražji, kmetijski pridelki pa zmirom cenejši. Tožijo, da jim vojaščina prehudo breme naklada, da odteguje delu najboljše moči in da mora vsled tega tudi zanemarjena zemlja opešati; da se mladenci iztrgajo od njih poklica, se pri vojaki dostikrat pokvarijo, ali pa se družega posla poprimajo in so za kmetijstvo izgubljeni. Pritožujejo se čez šole, ki ljudstvu nakladajo huda plačila, mladino pa mučijo z nepotrebnimi reči, potrebne pa zanemarijajo, tako da imajo otroci od šole le malo dobička. Mnogi celó tožijo, da mladina iz šole ne pride boljša, ampak le bolj spridena. Tožijo tudi, da duhovnikov primanjkuje, da so vsled tega Božje službe bolj redke, iz česar prihaja verska mlačnost. Da pa dijaki ne gredo radi v bogoslovje, pride od tod, ker so duhovniki preslabo plačani in po vrhu še od liberalcev in brezvercev sovraženi. Tožijo čez liberalne časnike, ki razdirajo krščansko šego ter nikogar ne pustijo pri miru. Vsak po svoje tožijo nadalje čez vremenske ali pa družinske nesreče. Tako skoraj ni najti zadovoljnega človeka. Vendar ljudje ne pomislijo, da so slabih časov v veliki meri sami krivi. Te slabe čase prinesel nam je liberalni duh; pa ljudje, namesto da bi to spoznali in pri volitvah na to delali, da se izvolijo krščansko-katoliški možje, ki bi naredili boljše postave, — ne gredo k volitvi ali pa še z liberalci potegnejo! Sami volijo liberalne župane in liberalne poslance; sami podpirajo in naročajo brezverske liste, potem se pa čudijo, da ni več poštenja na svetu!

Od Drave. (Deželni zbor in slovenski kmetje.) Bliža se zasedanje deželnega zbora, pa mi slovenski kmetje se ga ne veselimo, ker od našega deželnega zbora nič ne pričakujemo. Izvolili smo sicer dva dobra in zvedena moža v zbor; pa vemo naprej, da ju ne bodo poslušali, če bi predlagala še tako dobre reči. V našem zboru vladajo nemški liberalci, ki nemale srca za kmeta, najmenj za slovenskega. Oni ne vidijo naših težav, ampak mislijo le na šole in na ponemčevanje. Ko je že v dolini dosti šol, začeli so jih napravljati še po planinah, kakor v Javorju in na Ukovski planini. Le tega se najbolj bojijo, da bi kak človek gor zrastel, da bi nemško ne znal! Kako bo živel, jih ne skrbi, da le nemško zna, če tudi le nekaj besed. Na to pa ne mislijo, kako težko mi davek

in šolske doklade plačujemo in kako težko šole zidamo. Njih geslo je: ti moraš! Bojimo se, da bodo naša plačila še povišali. Tisti, ki so se najbolj poganjali za uravnanje Drave, zdaj sami spoznajo, da so stavbe preslabe in da se ne bodo držale, oni pravijo, da bo treba še bolj trdnih stavb in jezov. Zato se bojimo, da bodo še zidali in nam spet nov davek naložili. Mi kmeti pri Dravi moramo za ravnanje te dereče vode že itak preveč plačevati; in vendar vemo, da te stavbe so vse zavržen denar; Bog nas varuj še večjih plačil! Gorje nam, ki smo liberalcem v roke dani!

Iz Ljubljane. (V. velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda) vršila se je prav lepo v Ljubljanski čitalnici. Došli so zastopniki od vseh podružnic, katerih je že blizo sto. Slovenci imajo še to lepo navado, da svoje slavnosti in zboré začenejo s tem, da najprej Bogu čast dajo; tako je bilo tudi tukaj: č. g. korar in odbornik Zamejce so darovali slovesno sv. mašo pri obilni asistenci. Pri tej maši so bili zastopniki podružnic ter občudovali prostorno in krasno cerkev sv. Jakoba, kakor tudi lepo, ubrano petje na koru. Ob enajstih potem smo se zbrali v čitalnici, kjer so najprej za besedo poprijeli g. predsednik Tomaž Zupan. Potem je nastopil župan Ljubljanski gosp. Grasselli, ki je pozdravil vse došle goste v imenu Ljubljanskega mesta in želel družbi srečen prospeh. Za tem je družbini tajnik č. g. Anton Žlogar razlagal delovanje družbe, koliko da je narastlo število udov in podružnic, ktere šole družba vzdržuje in podpira in ktere knjige je dala na svetlo. Udov ali članov šteje družba zdaj okoli 7000. Družba vzdržuje: 1. otroški vrt v Celju; 2. otroški vrt v Trstu; 3. otroški vrt v Rojanu; 4. otroški vrt v Podgori; 5. otroški vrt v Pevmi, in 6. ljudsko šolo v Trstu, ki ima zdaj že tri razrede. Takim, ki ne vejo, kaj je „otroški vrt“, povemo, da je to šola za čisto majhne otroke od 4. do 6. leta, učijo se po slovensko govoriti, peti, moliti in tudi nekoliko brati. Take šole so potrebne v mestih, kjer se ne govori slovensko, in se že mali otroci navadijo laškega ali nemškega jezika, materni jezik pa pozabijo; v otroškem vrtu je pa vse slovensko, tako se otroci ohranijo za slovensko materno besedo. Družba bi naredila še več slovenskih in katoliških šol, ko bi imela več podpore. Ker plačujemo Slovence deželne šolske doklade, imamo pravico tirjati, da nam dežele napravijo slovenske šole; družba ne bo nikoli toliko denarja imela, da bi jih mogla ona vse vzdrževati. Družba je izdala tudi več lepih knjižic, katerih je 20.000 razdelila med mladino. Slednjič so se volili štirje odborniki in sicer so bili izvoljeni prejšnji gospodje: Hribar, Svetec, Tavčar in Zupan. Predvečer je bila lepa veselica v čitalnici, kjer smo čuli lepo petje in več navdušenih govorov. Bog daj družbi mnogo dobrotnikov, katerih je vredna in potrebna!

Iz slovenskih gor. (Trentin in slovenski Štajer.) Mi Slovenci smo zmirom še preveč pohlevni in to v našo škodo: mi ponižno prosimo, kjer bi imeli tirjati; mi obupno tarnamo, kjer bi morali krepko delati. Poglejmo laške Tirolce: njih ni več, kakor je nas slovenskih Štajercev, oni imajo laške šole in uradnije, vendar s tem še niso zadovoljni, ampak oni odločno tirjajo, naj se Tirolska razdeli in naj dobi južni, laški del, „Trentino“

imenovan, svoj lastni deželni zbor. Njih poslanci ne cincajo in ne omahujejo, ampak srčno izražajo željo národa! In vendar je velik razloček med Trentinom in slovenskim Štajerskim. Mi Štajerci ne škilimo čez mejo; nam bi se poseben deželni zbor lahko dovolil brez nevarnosti za državo. Lahi v Tirolih pa gledajo v Italijo in bati se je, da bo ločitev tirolske dežele le prvi korak za to, da se pozneje južni del odstopi Italiji. To želijo ne samo Trentinci, to tirja cela Italija, ki misli, da ima pravico do vseh tistih krajev, koder se laško govori. Mi se ne brigamo za to, kaj in koliko se bo dovolilo laškimi Tirolcem; čudno pa se nam zdi, da se nemški liberalni listi nič kaj ne jezijo nad Lahi, da kaj tacega tirjajo; ako pa mi Slovenci izrečemo pohlevno željo, da bi se radi ločili od Gradca, padejo kakor besni po nas in nas sumničijo na vse načine. To pride od tod, ker se nas nič ne bojijo in ker vejo, da se damo le prehitro oplašiti. Naši poslanci naj se pa za to ne zmenijo, ampak naj začnejo bolj krepko postopati: naj brez straha tirjajo, kar je nam potrebno, namreč ločitev dežele, poseben deželni zbor za slovenski Štajer! Ako prav s prvim mahom ne dosežejo svojega namena, vendar bo svet vedel, kaj mi tirjamo, in zna priti čas, ko nas bodo potrebovali in nam dovolili, kar želimo. Ako celi narod uztrajno kaj tirja, se mu ni moč ustavljati; prej ali slej se morajo vendar ozirati na njegovo zahtevo. Bodimo torej složni, uztrajni in neupogljivi, pa bomo dospeli do boljše bodočnosti!

Iz spodnje Štajerske. (Naša mesta.) Naši kmetje so pošteni katoličani in zavedni Slovenci, národna stranka je edina in složna, in bilo bi pri nas prav prijetno, ko bi ne bilo — ponemčenih mest. Žalostna doba nemškutarije in nemškega absolutizma, kakor tudi „nemškega bunda“, ko je Avstrija si vse prizadajala, veljati za nemško državo, da bi obdržala prvenstvo v Nemčiji, in zato na vso moč ponemčevala, — zapustila nam je oduren spomin: nemška mesta sredi slovenskega prebivalstva. Čeravno ti ljudje večidel od Slovencev živijo, vendar jim je zoperna slovenska beseda in radi bi vse slovenstvo utopili v žlici vode. Ti ubožčki si domišljujejo v svoji oholosti, da bodo iz svojih mest vse Slovence strahovali kakor neki varuhi ali jerobi. Da si toliko domišljujejo, pripomorejo mnogo ščuvalni listi „Deutsche Wacht“, „Marburger Zeitung“, „Tagespost“ in deloma tudi Dunajski židovski listi. Ti listi jim dan na dan na uho trobijo, da so le Nemci rojeni gospodarji v Avstriji, Slovani pa da niso nič vredni, surovi in neumni ljudje. Ta vojska med mestom in deželo je nenaravna reč, tako ne more ostati; ali se morajo ponemčiti slovenski kmetje, ali pa posloveniti na pol nemška mesta. Kmeti pa se ne bodo več ponemčili, so že preveč zavedni; tudi jih je desetkrat več, čemu bi se oni na svoji zemlji priklanjali privandranim Nemcem ali pa domačim nemškutarjem, ki so svoj rod zatajili in postali izdajice svojega lastnega naroda. Zato ne ostane družega, kakor da se morajo posloveniti mesta, ki so tako že na pol slovenska. Potem bo prepira konec. V ta namen bi bilo dobro, ko bi Slovenci bolj pogosto dajali svoje sinove, da se učijo trgovine ali pa kakega rokodelstva. Tako bi dobili domače trgovce in rokodelce, ki so glavni del mestnega prebivalstva. Če ima kak

kmet več sinov, ne more vsem kmetije pustiti, ampak le enemu; drugi pa grejo za hlapce ali drvarje, ali po svetu s trebuhom za kruhom. Ali bi ne bilo bolje, ko bi se rokodelstva ali trgovine naučili? Ali to ni bolje, ko drvariti ali hlapčevati? Mar ne živi navadno obrtnik in trgovec bolje, kakor kmet sam? Tudi bi bilo dobro, ko bi se v Mariboru ustanovila slovenska kupčijska šola, v Celju pa slovenska obrtna šola. V teh šolah bi se mladi Slovenci še bolje izučili v kupčiji in obrtniji ter postali kedaj premožni mestjani in steber slovenstva po naših mestih. Naj bi naši voditelji to stvar premislili!

Kaj dela politika.

Volitev deželnega poslanca namesto rajnega Seebacherja bo dné 16. oktobra v Celovcu. Volili bodo tisti možje, ki so 20. avgusta. **Slovenski volilni možje naj ostanejo doma**, da bo g. Kirschner „enoglasno“ izvoljen. Bomo ja videli, koliko bo kmetom pomagal. — V Graških listih je bilo brati, da nekteri Labudci želijo, da bi se labudska dolina (Lavantthal) združila s Štajersko. Po svoji legi spada res ta dolina bolj k Štajerski, na katero jo veže tudi promet. — Umirjen je cesarski namestnik v Dalmaciji general Blažekovič. Na njegovo mesto stopi general baron Albori. — Shod slovenskih poslancev je bil v Ljubljani. Navzočih bilo je 51 poslancev iz Istre, Trsta, Koroške, Kranjske, Štajerske in Goriške. Več o tem poročamo na prvi strani. — Pri volitvah za deželni zbor v dolnji Avstriji so liberalci zgubili deset sedežev. Na kmetih je bilo namreč voljenih 16 protiliberalcev in samo pet liberalcev. Povsod že ljudje spoznajo, da hočejo liberalci ljudstvo le molzti, ne pa mu pomagati; zato popuščajo liberalce in z njimi zvezane Jude. Samo na Koroškem imajo liberalci še vso moč v rokah. Večno pa tudi tukaj ne bo tako ostalo; ko bodo po drugih deželah liberalci ob vso veljavo, potem tudi koroški liberalci ne bodo nikjer pomoči našli.

Naš cesar so bili nedavno v pruski Šleziji, kjer so si v družbi nemškega cesarja in saksanskega kralja ogledali vaje pruskih vojakov. Potem je nemški cesar prišel na Dunaj, kjer je bil slovesno sprejet. V štajerskih gorah se je te dni udeležil cesarskih lovov. — V Parizu na Francoskem so se zbrali tisti možje, ki se poganjajo za to, da se odpravi kupčija s sužnji. Bili so med njimi tudi kardinal Lavižeri, ki se za to reč največ potrudijo. Bog daj, da bi se sčasoma dosegel ta blagi namen in da bi se tudi v Afriki uničilo okrutno turško gospodarstvo! — V Portugalu so strune močno napete. Republičani hočejo kralja odstaviti in narediti republiko. Bilo je že več nemirov in bojev med ljudstvom in vojniki. Največ so tega krivi nenasitljivi Angleži, ki so Portugalcem vzeli lep kos zemlje v Afriki, portugalsko ljudstvo pa kralju očita, da je bil premehek nasproti Angležem. Če bo v Portugalu republika, potem tudi na Španjskem in Laškem ne bo treba dolgo čakati na njo. — Ruski listi hočejo vedeti, da je Bolgarija stopila v zvezo z Avstrijo proti oblubi, da postane Bolgarija neodvisna.

Gospodarske stvari.

Knjiga krojaštva.

Lepoznanskega in političnega berila imamo Slovenci dovolj, toliko bolj pa nam manjka strokovnih knjig vsake vrste, naj si bodo že namenjene za učenjake, kupce, obrtnike ali kmetovalce. Za kmetijstvo se primeroma še največ stori, ker se takih spisov še največ speča. V drugih strokah pa se težko založnik najde, ker strokovnih knjig kupovalci so večjidel le tisti, ki se z dotično stroko pečajo, in takih v pičlem številu Slovencev ni preveč. Pred nami leži „Knjiga krojaštva“, ki jo je spisal g. Mat. Kunc, krojaški mojster v Ljubljani. Glavni obseg te knjige je pouk, kako je treba prirezati blago za moške obleke. V knjigi se najde 50 manjših podob in 10 velikih tabel z vzorci ali muštri za rezanje blaga. Kakor znano, je pri krojaški obrti znamenje mojsterstva to, da zna obleko prav urezati; že urezane kose potem lahko vsak vajenec vkup sešije. Kdor pa to Kunčevo knjigo pazljivo prebira, se lahko sam nauči, obleko urezati po novih nošah. Tisti pa, ki dobro blaga prirezati ne zna, ne sme nikoli reči, da je krojaški mojster in tak tudi postati ne more. Zato priporočamo to knjigo (ki se dobi vezana pri pisatelju v Ljubljani za 4 gld. 20 kr.) krojaškim pomočnikom in vsem tistim, ki se hočejo sami naučiti, moško obleko delati. Pa tudi mojstrom bo knjiga dobro došla. Pohvaliti moramo knjigo še zato, ker ima pridjan krojaški slovar, ki pové, kako se različni krojaški tehnični izrazi po slovensko imenujejo. Takih slovarjev bi potrebovali še pri drugih obrtnijah, kajti v tem oziru je slovenščina še revna, in naši rokodelci rabijo večjidel nemške izraze. Morda najde g. Kunc posnemalcev v drugih obrtih, da tudi v tem pogledu naš jezik dopolnimo. Mi nismo strokovnjaki v krojaštvu, zato pustimo o Kunčevi knjigi druge govoriti:

Jako pohvalno o njej pišejo: g. A. Strobel, vodja evropske akademije za noše v Draždanih, g. J. Rihter, krojaški šolski risar v Tečnu na Češkem; g. J. Perz, bivši krojaški prirezalec na akademiji v Stuttgartu itd. Ker moramo Slovenci želiti, da se razvijemo tudi na obrtnem (rokodelskem) polju, kajti to nam bo podalo močno podlago za naše blagostanje in nas utrdilo v naših na pol potujenih mestih, zato srčno pozdravljamo to Kunčevo knjigo ter g. pisatelju izrekamo narodno zahvalo za njegov trud, kakor tudi za žrtev založbe, ki mu je gotovo naložila obilno stroškov. Naj bi slovenski krojači pridno kupovali to knjigo, da se g. Kuncu vsaj tiskovni stroški povrnejo! Želimo pa še, naj bi se tudi v drugih obrtnijah znašli slovenski strokovni pisatelji.

Za pouk in kratek čas.

Zakaj ljudje vino pijejo.

Jugoslovanska pijača je vino. Južni Slovan opeva „Božjo kapljico“ v svojih narodnih pesmah, on ga pa tudi rad pije, in da sme vino piti, ne zmanjka mu nagibov in izgovorov. Ko mladi Slovenec na svet pride, nesejo ga h krstu, po krstu pa grejo botri — na glaž vina. Tam se dete

morda čestokrat z vinom polije, toraj z vinom vdrugič krsti; zato pa tudi vsak Slovenec rad vino pije. Da kumi in kumice spijejo glaž vina na zdravje novokrščenca, to ni nič hudega; pa v tako obilni meri se to ne sme zgoditi, kakor se je zgodilo v nekem slovenskem trgu, pa ne povem kje, čeravno je gola istina. Bila je huda zima in že se je mračilo, ko se odpravite kumica in babica z novorojencem proti domu. Bili pa ste tako vinjeni, da ste dete med potjo v snegu zgubili. Imeli ste daleč domov in najbrž ste kje v snegu počivali. Med daljno potjo v mrazu se je njima vino vendar toliko skadilo iz glave, da ste otroka zgrešili. Vrativši se naglo, ste ga iskali in srečno našli v snegu. Otrok je bil dobro zavit in mu to prvo ponočevanje ni nič škodovalo. Ko bi se pa vino samo pri krstih pilo, bilo bi pač premalo izpitega, in to bi ne ugajalo ne vinogradnikom, ne krčmarjem, ne — drugim ljudem. K sreči se ne manjka uzrokov za vinopitje. Vino se pije od veselja, pa tudi na jezo; pije se iz dolzega časa, pa tudi med najlepšim razveseljevanjem. Da se sklence kaka kupčija, treba se je vvesti k poličku vina, da se jezik namaže, in zamore prodajalec svojo robo bolj hvaliti, kupec pa mu besede spodbijati; kedar sta se oba drug drugega tako daleč prepričala, da kupčija obema dobiček prinese, potem si sežeta v roke, kar je za gostirja gotovo znamenje, da mora brž bokal na novo natočiti. Ženin pokliče svojo izbrano na polič vina, in pri vinu se jej prvič jezik razveže, da mu jame odgovarjati in postane slednjič nevesta. Da ni ženitovanja brez vina, se razume samo ob sebi. Mladi fantje pa ne čakajo do svoje poroke, vino piti se že prej navadijo; dostikrat ga pijejo, da postanejo bolj „korajžni“, kar ima vselej slabe nasledke za njih denarne žepe, dostikrat pa tudi za njih razposajene ude, ktere si pogosto med seboj s pestmi in kolci mehčajo, kar ni niti zdravo, niti prijetno, pa vendar mnogim kratek čas, drugim pa nepotrebne pisarije napravljajo. Nekteri imajo vino kot zdravilo zoper bolezni, drugi pa zoper skrbi in slabo voljo; ker se pa raznih resničnih in domišljenih bolezni, pa tudi skrbi in sitnob ne zmanjka, zato se ni čuditi, da imajo gostilnice še zmirom dosti plačujočih in s kredo na vrata zapisanih gostov, akoravno je v krajih že vsaka tretja hiša gostarija. Pesniki pravijo, da morajo vino piti, ker jim duha poživi in povzdigne, da ložej zlezejo na krilatega konja, ki mu Pegaz pravijo. Če je krčmar reven, pravi marsikdo, da ga le zato obiskuje, da mu dá kaj zaslužiti. Šala pa ni, da morajo obrtniki po mestih obiskovati tiste gostirje, pri katerih tudi oni kaj zaslužijo. Ako pek ne pride v gostilno, tudi krčmar od njega ne vzame žemelj; pek mora toraj iz dobičkarije piti. Ravno taka se godi mesarju, krojaču, čevljarju itd. Tukaj velja pač načelo, da „roka roko umije“. Mnogi pijejo iz žalosti in obupa, bodisi da jih tare zgubljena ljubezen, ali zgubljena hiša, ali zgubljena čast. Ker se pa taka zguba včasih brž poravnati ne dá, pijejo tako dolgo, da se pijače privadijo in taki postanejo pijanci; oni pijejo slednjič iz navade. Če se visoki gospodje povabijo v goste, pijejo šampanjec iz baharije. Dolenjec pa, kedar kruha ni pri hiši, se napije vina iz glada. Popotnik ga pije iz žeje, dekleta pa včasih iz radovednosti. Starček pije vino, da ohrani svojo moč; pevec, da si na-

moči grlo; počestni voznik, da se ogreje; romarica, da si noge nabrusi; veseljak pa, da — se upijani.

S tem pa gotovo nismo našli niti polovice nagibov za vinopitje. Naj pa bo nagib kakoršen hoče, da bi le eni vina ne kvarili, drugi pa ga vedno zmerno pili, potem ta Božji dar ne bo v škodo človeškemu rodu. Letos bo menda dobro; Stajerci, Dolenjci in Primorci ga bodo lahko pili, pa tudi mi Korošci, če bomo kaj denarcev imeli.

Smešničar.

Razloček med mojstrom in pomočnikom: Če je pomočnik bolan, pravijo, da je pijan; če je pa mojster pijan, pa pravijo, da je bolan.

Sodnik: „Ali vas ni sram krasti?“

Tat: „Časi so tako slabi, da mora človek krasti, če se hoče pošteno preživiti.“

Gozdar: „Aha, ali te imam! Kaj delaš ti s puško tukaj v gozdu?“

Lovski tat: Ne zamerite, meni se jako slaba godi, in ravno sem se mislil ustreliti.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Sadja imamo letos precej, pa nema nič cene, ker je tudi po drugih deželah dobro obrodilo. Kjer ga ne prešajo za mošt, bodo tedaj bolje storili, da ga posušijo, kakor pa bi frišno sadje za slepo ceno prodajali. — V Vrbskem jezeru je utonil Nace Holekar, hišni varh v vili Belvedere. — Ubit je bil čevljar Peter Nuk pri Jezeru. Hudodelci niso še znani. — Na sv. Višarje prihaja letos mnogo romarjev. Na malo Gospojnico je bile 3000 obhajanih. — V Beljaku je vlak povozil neko žensko; pri Glaneggu pa dvoje žrebet. — V Beljaku je bilo nekemu kmetu v cerkvi ukradenih 300 gld. — Krojaču Breuerju v Celovcu je bilo ukradenih 100 gld. — Pogorel je Astej p. d. Orlič v Trutni vesi. — Nekteri mislijo na to, da bi zidali lokalno železnico iz Podklostra v Št. Mohor. Želeti je, da bi se to uresničilo. — Uravnavo Drave na Koroškem je popisal naš gosp. deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow v časniku „Oest. Ung. Revue“. Spis se je ponatisnil v posebno knjižico. — Slov. Plajberg in Brodi se hočejo ločiti od občine Podljubel in ustanoviti lastno občino. To bi bilo res prav. — V Celovškem kanalu bi bila spet kmalu utonila neka pijana kmetica. Dva moža sta jo s težavo privlekla z vode, pa še teh eden bi bil kmalu utonil, ker je voda globoka, breg zelo strm, prijeti se pa nemaš kam. Šramota je res, da se tukaj že kaj ne oskrbi, ko je že toliko ljudi konec storilo v tej mišji pasti. — Okr. glavar gosp. Kronik podal se je v zaslužen pokoj in je dobil red železne krone 3. vrste. — Nek tukajšnji vojak se je hotel ustreliti z avto, ki jo je dobil, pa se ni prav zadel in je težko ranjen v bolnišnici. — General Blažekovič, umirovljeni namestnik Dalmatinski, se bo nastanil v Beljaku.

Na Kranjskem. Sv. misijon so imeli v Vidmu pri Krškem. — V Zagorju bodo ustanovili požarno stražo. — Zelja so letos v Ljubljani in na Po-

savju dosti pridelali. Vozijo ga v Trst in Reko. — V Godešicah so pogoreli štirje gospodarji. — S Krasa je šlo veliko ljudi v Ameriko; samo iz Hrenovic 60. — V Zavrhu pri Vremu je posestnik Lipold z drevesa padel in se ubil. — Živo srebro so našli v Mančah pri Vipavi. — Pri občinski volitvi v Tržiču je slovenska stranka storila velik napredek. Tudi v Tržiču se je začelo daniti. — Na Krasu in v Istri so imeli letos hudo sušo. Vode je močno primanjkovalo. — Izišel je „Národní kolektor“, ki ima nekaj lepih slik in dosti koristnega berila. Dobi se v „Národní tiskarni“ v Ljubljani za 50 kr., po pošti za 60 kr. — Pregled slovenskih posojilnic je spisal in natisniti dal gosp. Ivan Lapajne v Krškem. — Dva gospodarja sta pogorela v Krnici pri Bledu. — V Prapretnu so sršeni tako opikali otroka, da je umrl.

Na Štajerskem. Za šolo v Šmarjeti pri Ptuj so dali svitli cesar 150 gld. — V Škofiji vesi so ustanovili podružnico sv. Cirila in Metoda. — V savinjski dolini je letos dosti hmelja. Kupčija z njim je živahna. — V Ribnici se je ponesrečil fant pri streljanju s topiči; ubilo ga je na mestu. — V Cvenu snujejo bralno društvo. — Pri Celjski sodnji se je neki zidar sam naznanil, da je pred 15. leti ubil nekoga prodajalca kisle vode. — 15. oktobra se odpre železnica iz Radgone v Ljutomer. — Pogorel je Grušovnik pri Marenbergu. Dveleten otrok je v ognju konec storil. — Hudo topli so se v neki gostilnici blizu Sevnice. Eden je bil zaboden. — Dva delavca je podsulo v Trbovljah. — Pri Mali Nedelji je Vid Kavčič z jablana padel in se ubil. — V Gradcu se je mlinar Leitner zadušil v pšenici, v katero je skočil. — Nova pošta se odpre v Št. Volbenku pri Središču. — Okrožno sodišče v Celju je več nemških razgrajalcev, ki so pri zadnji Sokolski slavnosti napadali mirne Slovence, obsodilo po dva do štirinajst dni v zapor, poostren s postom. Nekteri „olikani“ Nemci te baže pa pridejo še na vrsto. — Razdelila se bo občina Konjiška. „Nemški“ tržani hočejo za se biti.

Na Primorskem. Strela je udarila v Bazovici pri Trstu in omamila tri ljudi. — V Trstu je nedavno umrla 100 let stara ženska. V svojem življenju ni bila nikdar bolna. — V Trstu so ustanovili slovensko pevsko društvo. — Sokolsko društvo hočejo ustanoviti v Ajdovščini.

Po drugih deželah. V južnih Tirolih so se letos pokazali medvedi. Med drobnico delajo veliko škode. — Mesto Dunaj je dalo poplavljenecem 20.000 gld. — Kolera se je zatrosila celo v Sibirijo. V Afriki pa ponehuje. — V Braziliji so začeli bolehati za hripo. Tudi na Dunaju se je ta bolezen vnovič prikazala. — Strašno povodenj so imeli na Kitajskem. Deset tisoč ljudi je konec vzelo in škode je na milijone. — V Anđelotu na Francoskem sta trčila dva vlaka. Dva človeka je ubilo, dvanajst je ranjenih. — V Bolgariji so imeli povodenj; železnice promet je bil nekaj časa ustavljen. — Hitro dražil se je meč ranjega slavnega generala Kutuzova v Petrogradu. Nekdo ga najde pri starinarju in obljubi za-nj 25 rubljev. Starinar je tirjal 100 rubljev in kupec mu jih brž izplača. Drugi dan je ta človek meč prodal za 8000 rubljev; tisti pa, ki jih je dal, ni bil goljufan, kajti dobil je od ruskega muzeja za meč 25.000 rubljev, v našem denarju okoli 40.000 gld. — V Londonu

bodo v kratkem začeli zidati stolp, ki bo še večji ko Eiffelov stolp v Parizu. — V Granadi na Španjskem je pogorela stara arabska palača Alhambra. Škode je več milijonov. — Ljubljčan g. Bajec je nedavno daroval novo mašo v Št. Pavlu v Ameriki. — V Bakru so vjeli morskega volka, ki je bil štiri metre dolg. Pogumni ribič je dobil za to od vlade 100 gld. darila. — Potopila se je turška oklepna ladja „Ertogrul“ in na njej 587 mornarjev. Le 66 je bilo rešenih. Pravijo, da je utonil tudi tisti Osman paša, ki je tako junaško branil Plevno.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro Zgornji Millstatt je dobil č. g. Jožef Jörer, župnik v Svinici. Za provizorja gresta č. gg.: Franc Lenc iz sv. Višarj v Skočidole in Rob. März iz Millstatta v Svinico. Premeščena sta č. gg.: Anton Žak iz Hodiš za kaplana v Spodnji Dravberg in Jakob Papler iz sv. Višarj v Hodiše. Č. g. Vaclav Vacovsky, kaplan v Spodnjem Dravbergu, je stopil zaradi bolehnosti v začasni pokoj. — Umrl je č. g. Urban Miklav, župnik v Št. Vidu. N. v m. p.!

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Črno in okolico imela bode na žegnansko nedeljo dné 17. oktobra 1890 v gostilni pri „Krulcu“ **svoj drugi letošnji shod** po naslednjem dnevnem redu: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Slavnostni govor. 3. Sprejem letnih doneskov in novih udov. 4. Razni govori in nasveti. — Med zborovanjem in po zborovanju pojejo peveci. Vstop dovoljen je le družbenikom in od tistih upeljanim gostom. K obili udeležbi vabi uljudno govornike in rodoljube **odbor.**

 Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob **1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „zum Sandwirth“,** kjer imajo odmenjeno svojo sobo, takozvani „Clubzimmer“ koj pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Tržno poročilo.

V Celovec je biren:

pšenica po . . .	5 gld. — kr.
rž	4 " 30 "
ječmen	3 " 80 "
oves	2 " 30 "
hejda	4 " 50 "
turšica	4 " 20 "
pšeno	7 " 50 "
proso	— " —
grah	— " —
repica	— " 80 "
fižol, rudeči . . .	— " —
Deteljno seme — do — gld.	
100 kil.	

Sladko seno . . .	1 gld. 80 kr.
kislo	1 " 40 "
slama	1 " 35 "
meterski cent (100 kil).	

Frišen špeh kl. — gld. — kr.	
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "

Navadni voli . . .	100—120 gld.
pitani voli	120—190 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

 Današnja številka obsega deset strani in ima prilogo Katoliške bukvarne Ljubljanske.

Loterijske srečke od 4. oktobra.

Linc 85 47 87 45 56

Trst 60 10 26 82 12

Oglasila.

Prošnja.

Kakor se govori, se je v Šmihelu pri Šoštanju pred kakimi 50. leti rodila deklica z imenom „Jerica“ v hiši kovača Kvedra, in zapisala ter krstila se je po krivem kot hči kovačeva. Pravijo pa, da je bila hči neke imenitne gospe na Koroškem. Stari možje, ki bote kmalu stopili pred sodni stol Božji, ako o tej stvari kaj veste, naznajte to uredništvu „Mira“, da pride dedščina v prave roke in se pravici čast skaže.

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse šte. 7)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, cikle, sploh železo razne debelosti in širokosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage z najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblice. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitiga in kovanega železa. — Dalje priporočam vlitte kotlje v raznih velikostih, železne peči in štedilna ognjišča (Sparherde), decimalne vage itd.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštine prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Vino.

Kdor želi pravega, natornega vina, ki je kupljeno iz prve roke od vinogradnikov, naj se potrudi k meni. Priporočam:

Blatensko vino	po 18 kr. liter.
Abrahamsko vino	24 " "
Rendeško vino	26 " "
Badačensko vino	32 " "

in veliko zalogo drugih rudečih in belih vin.

Ob enem priporočam svojo bogato zalogo tržškega (špecerijskega) blaga, ki ga prodajam po najnižjih cenah.

Amand Prosen,

v kosarnskih ulicah šte. 24 v Celovcu.

HENRIK ZADNIKAR,

pasar in srebrar

v LJUBLJANI, sv. Petra cesta 17,
se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom za izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

kot monštranc, ciborijev, lepo cizeliranih kelihov, dalje svečnikov, svetilnic, kadilnic, krasnih lesten-
cev (lustrov) izvršenih po najnovejših oblikah in
v vseh slogih, posrebljenih in pozlačenih.

Za točno, krasno in pošteno izvršenje naročil
jamči ter zagotavlja p. n. naročnike **najcenejše**
postrežbe.

Popravila sprejema in točno izvršuje.

Suhe črešplje, hruške, orehe in maslo

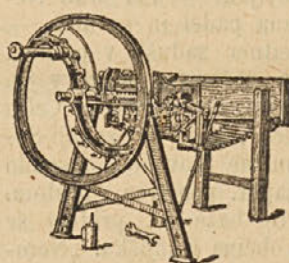
kupuje po najvišjih cenah.

J. F. Smolnikar

v Celovcu, stolne ulice (Domgasse) šte. 16.

Poljedelski in šivalni stroji

Veliko zalogo takih strojev, naročenih iz
tovarne, ima na Koroškem

Konrad Prosch,

v Celovcu

kolodvorske ulice (Bahnhofg.)

Prodaja tudi proti me-
sečnim obrokom, jamči za
blago (stoji dober, da je
dobro) in ima lastno de-
lavnico, kjer polomljene
stroje zopet popravlja.

Cenike pošilja zastonj.

Kupčijsko naznanilo.

Udano podpisani uljudno priporočam slav-
nemu p. n. občinstvu svojo

bogato zalogo

suknena, modnega in vsakdanjega dru-
zega oblačilnega blaga, vsakovrstne drob-
nine in priprave za krojače, veliko za-
logo flanelastih, posteljnih in prešivnih
(šepanij) odev, koev za konje itd. vse
po najnižjih cenah. — Visokočastito duhov-
ščino opozorujem na svojo bogato zalogo
črnega toskina, peruina in blaga za ta-
larje. Postrežem pošteno in po ceni. — Z
dezele naročeno blago se brž po pošti odpošlje.
Izgledki (muštri) se pošiljajo zastonj in franko.
Z odličnim spoštovanjem

J. Tschernitz

v Dunajskih ulicah v Celovcu.